

Reményi József Tamás (1949–2023) emlékezete

2023. november 10-én hajnalban, életének 75. évében elhunyt Reményi József Tamás író, irodalmár, kritikus és szerkesztő. Távozásával súlyos veszteség érte a kortárs magyar irodalmat.

Szakmai életének kevésbé ismert kis szelete, hogy mint olvasószerkesztő segítette a *Catastrum* munkáját, és így hozzájárult a magyar tudományos szaknyelv minőségi műveléséhez.

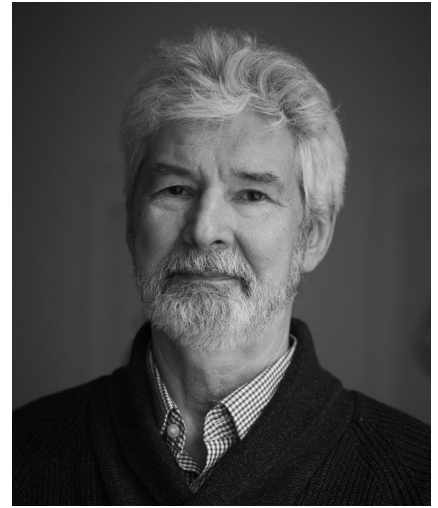
Jóska 2017. március 13-án jelentkezett az életemben, már első levelében leírva a munkamódszerét: „*Előre jelzem (negyven éve így dolgozom), minden megjegyzést tekintsen úgy, mint kiindulópontot szerző és szerkesztő diskurzusához*”. Azip összegeztünk, és közös munkánk eredményeként május közepén együtt örültünk az általa olvasószerkesztett „Kedves Lajosom!” forráskiadványom megjelenésén. Ugyanekkor a *Catastrum* kiadója, a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. a megjelenés pénzügyi feltételrendszerét újratervezte, az új költségvetésben olvasószerkesztő is szerepelt. Őt kértem fel erre, és azonnal válaszolt, „*örömet szerezteél megtisztelő ajánlatoddal: lapot nagyon rég nem csináltam már... Természetesen vállalom*”.

2017 és 2023 között 28 szám 1904 oldalán 45 szerző 166 cikkének volt gondos szerkesztője, stílusjavításait valamennyien örömmel fogadtuk. Fegyelmezett szerkesztő volt, még a teljesen egyértelmű javításokat is végtelen szelídséggel és finom eleganciával javasolta. Az írásokat csak a legritkább esetben kommentálta. „*Ez a szerző írjon gyakran*” – írta Bösz Attila cikkéről, máskor pedig jelezte, hogy „*a vízimalmos cikk meghatott, el fogunk menni*”. A lapszerkesztés nem munka volt számára, hanem maga az örömteli tett, járt az agya, mit kellene még csinálnunk. „*Catastrum-könyvfűzetsorozat lehetne kiadni? Például a trianoni történetek megérnek egy külön kiadást, vagy a nagyportrék némelyike is, vagy a nyelvészetiek...*”.

A kéziratok ide-oda küldözgetése és javítása során a munkakörülményekről – értve ezalatt a járványveszélyt, a hétköznapi élet köztörténeit vagy éppen családi dolgainkat és szakmai foglalatosságainkat is – röviden, szinte csak villanásnyit eszmét cseréltünk, és hamar világossá vált számomra, hogy az ő világképe, értékrendje, morálitása és türelme példaadó kell hogy legyen nemcsak az irodalmi élet közössége, de mindannyiunk számára is.

A lapszerkesztés hektikusságát, az állandóan szorító határidők miatt elvárt gyorsaságot nagy megértéssel fogadta, az őt is terhelő esti és hétvégi munkavégzést kérő szabadkozásaimat pedig azzal hátrította, hogy „*jaj, dehogy nyúzol, szeretek Veled dolgozni*”. Szerettem a humorát is, egyik számunk szerkesztőségi lezárását úgy vette tudomásul, hogy „*Most mihez kezdek... Tudom már, megírom végre egy Örkeny-kötet fűlszövegét*”. A papíralapú számokat mindig élvezettel forgatta, bele is szagolt, mert szerette a nyomdaillatot. „*Örömmel szoktam ilyenkor lapozgatni, s ugyanakkor újraélem, mennyivel szívszorítóbban tudnak mesélni nekem Trianonról a kataszteri ügyek, mint bármely tiráda*.” – írta az egyik alkalommal, máskor pedig úgy értékelte a szerepét: „*Jó egy kutatási program résztvevőjének tudni magam*.”

Mindig terveztük, hogy megiszunk egy kávé, teát vagy éppen a nyári melegben jóleső sört, és megbeszéljük közös dolgainkat, amelyek meglétét és növekvő számát regisztráltuk, de az alkalmat mindig elsodorták egyéb teendőink. Leveleinek záró formulájában a kezdeti „üdvözléssel” hamar „barátsággal” alakra fordult, de az utóbbi években csakis szeretettel és öleléssel búcsúzott. Kedves Jóska, emlékedet hálás szívvel így őrizzük meg.

■ Reményi József Tamás 2020. január 22-én (Valuska Gábor felvétele a Litera.hu számára)